

Tillægsbet. o. lovf. vedr. Ligebehandlingsnævnet

Til lovforslag nr. L 41. Tillægsbetænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 7. maj 2008

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om Ligebehandlingsnævnet

[af beskæftigelsesministeren (Claus Hjorth Frederiksen)]

1. Ændringsforslag

Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet 5 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 12. december 2007 og var til 1. behandling den 25. januar 2008. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Arbejdsmarkedsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 2. april 2008. Lovforslaget var til 2. behandling den 22. april, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Arbejdsmarkedsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 2 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. 2 af udvalgets spørgsmål og ministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V, KF og NY) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* i udvalget (S og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod de stillede ændringsforslag.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget beklager, at ministeren ikke har været indstillet på at give Ligebehandlingsnævnet mulighed for at tage sager op af egen drift. Ministeren har i den sammenhæng henvist til, bl.a. i svaret på L 41 – spørgsmål 12, at Institut for Menneskerettigheder vil udfylde denne opgave via instituttets mulighed for at lave uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling. Institutet har på sin side, jf. svaret på L 41 – spørgsmål 9, sagt: »Derimod er IMR ikke tillagt mandat til efter dansk lovgivning at udføre kønsligestillingsfremmende opgaver efter ligebehandlingsdirektivet og direktivet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med varer og tjenesteydelser«, og videre: »Det er IMR's opfattelse, at indsatsen for fremme af ligebehandling af kvinder og mænd i Danmark vil kunne styrkes ved, at instituttet formelt udpeges som specialiseret ligebehandlingsorgan for kønsligestilling og tildeles ressourcer til udmøntning af opgaven.« I forlængelse heraf er det RV's opfattelse, at instituttet hurtigst muligt bør tildeles status som specialiseret ligestillingsorgan med mandat til at udføre opgaver efter ligebehandlingsdirektivet og direktivet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med varer og tjenesteydelser. På den måde får Danmark et specialiseret organ, der arbejder med kønsligestilling på samme måde, som det er tilfældet i forhold til området for etnisk ligebehandling, hvor Institut for Menneskerettigheder netop har status af specialiseret ligebehandlingsorgan.

Et *tredje mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse*. Mindretallet vil rede-

gøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (SF) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 3-5 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod ændringsforslag nr. 1 og 2.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (SF):

Til § 3

1) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Formanden og næstformændene skal være dommere. Formanden og næstformanden udpeges af retspræsidenten efter indstilling fra Arbejdsretten efter den procedure, der er skitseret i forligsmandslovens § 1, stk. 3, og § 7, stk. 1. Begge køn skal være repræsenteret i nævnets formandskab.«

[Udpegelse af formand og næstformand sker efter indstilling fra Arbejdsretten]

2) *Stk. 3* affattes således:

»*Stk. 3.* De øvrige medlemmer af nævnet udpeges af beskæftigelsesministeren. Heraf indstiller retspræsidenten, efter indstilling fra Arbejdsretten efter den procedure, der er skitseret i forligsmandslovens § 1, stk. 3, og § 7, stk. 1, 3 medlemmer, ministeren for flygtninge, indvandrere og integration 3 medlemmer og ministeren for ligestilling 3 medlemmer. Nævnets medlemmer skal have bestået juridisk kandidateksamen og udpeges blandt personer, der har særligt kendskab til kønligestillingslovgivningen, lovgivningen om ligebehandling af alle uanset race el-

ler etnisk oprindelse eller lovgivningen om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, samt kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet. Nævnets medlemmer skal være uafhængige af den indstillende eller udpegende myndighed. Der skal sikres en ligelig kønsfordeling blandt medlemmerne af nævnet.«

[Retspræsidentens indstilling af medlemmer til nævnet sker efter indstilling fra Arbejdsretten]

Af et *mindretal* (SF), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

Til § 5

3) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Sekretariatet forbereder nævnets behandling af klager. Klagerne behandles på skriftligt grundlag og gennem indkaldelse af vidner.«
[Mulighed for at kunne indkalde vidner i forbindelse med klagesager]

Til § 6

4) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 3.* Ved behandling af sager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, jf. § 1, stk. 5, skal de deltagende nævnsmedlemmer have kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet.«

[Krav om kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet i sager om brud på overenskomster]

Til § 7

5) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* Ved behandling af sager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, jf. § 1, stk. 5, skal nævnets afgørelse ske på grundlag af en udtalelse indhentet fra den pågældende overenskomsts parter, inden der træffes afgørelse.«

[Krav om høring af involverede parter i sager om brud på overenskomster]

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Ændringsforslagene medfører, at formand og næstformand samt de medlemmer af nævnet, som udpeges af retspræsidenten, udpeges efter indstilling fra Arbejdsretten.

Til nr. 3

Ændringsforslaget gør det muligt at indkalde vidner i forbindelse med, at nævnet behandler klager.

Til nr. 4

Ændringsforslaget indfører et krav om, at de deltagende nævnsmedlemmer skal have kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet i sager

om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, jf. § 1, stk. 5.

Til nr. 5

Ændringsforslaget indebærer, at nævnets afgørelse i sager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, jf. § 1, stk. 5, skal ske på grundlag af en udtalelse indhentet fra den pågældende overenskomsts parter.

Jens Vibjerg (V) Peter Juel Jensen (V) Louise Schack Elholm (V) Sophie Løhde (V)

Bent Bøgsted (DF) Colette L. Brix (DF) Knud Kristensen (KF) fmd. Charlotte Dyremose (KF)

Anders Samuelsen (NY) Thomas Adelskov (S) Anne-Marie Meldgaard (S) Lone Møller (S) nfm.

Thomas Jensen (S) Eigil Andersen (SF) Karsten Hønge (SF) Morten Østergaard (RV)

Line Barfod (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Ny Alliance (NY)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne	2
Enhedslisten (EL)	4	(UFG)	

Oversigt over bilag vedrørende L 41 omdelt efter afgivelse af tillægset

Bilagsnr.	Titel
13	Betænkning afgivet 2. april 2008
14	Ændringsforslag til 2. behandling
15	1. udkast til tillægset
16	2. udkast til tillægset

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 41 omdelt efter afgivelse af tillægset

Spm.nr.	Titel
12	Spm. om en kommentar til udtalelsen fra Institut for Menneskerettigheder, jf. L 41 – svar på spørgsmål 9, med særligt henblik på, hvordan svaret fra Institut for Menneskerettigheder harmonerer med ministerens henvisning til og fremhævelse af instituttet under 1. behandlingen, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå
13	Spm. om ministerens kommentar til de 5 ændringsforslag fra SF, til beskæftigelsesministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2

To af udvalgets spørgsmål til beskæftigelsesministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og beskæftigelsesministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra RV.

Spørgsmål 12:

Ministeren bedes kommentere udtalelsen fra Institut for Menneskerettigheder, jf. L 41 – svar på spørgsmål 9, med særlig henblik på, hvordan svaret fra Institut for Menneskerettigheder harmonerer med ministerens henvisning til og fremhævelse af Instituttet under 1. behandlingen (og i ministerens svar på AMU alm. del – spørgsmål 52), som værende det organ, der overvåger spørgsmålet om ligebehandling pga. køn i Danmark og tager sager op af egen drift? Vil ministeren i forlængelse heraf arbejde for, at Institut for Menneskerettigheder opnår status som specialiseret ligebehandlingsorgan med de øgede kompetencer og resurser, der følger med?

Svar:

Indledningsvis vil jeg gerne udrydde en del misforståelser, der synes at være omkring spørgsmålet om oprettelsen af ligebehandlingsnævnet, om specialiserede ligebehandlingsorganer, og om kompetence til at tage sager op af egen drift.

Det foreslåede ligebehandlingsnævn i nærværende lovforslag skal kunne behandle konkrete sager om overtrædelse af den lovgivning, der opregnes i forslagets § 1, stk. 2-5. Ligebehandlingsnævnet skal kunne tilkende godtgørelse til den krænkede part, hvis lovgivningens forbud mod forskelsbehandling er overtrådt.

I forbindelse med oprettelsen af Ligebehandlingsnævnet nedlægges Ligestillingsnævnet, der i dag behandler sager om forskelsbehandling på grund af køn, samt Komitéen for Etnisk Ligebehandling, der i dag behandler klager over forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse. Disse to klageorganers kompetence i forbindelse med klagesagsbehandling er ikke ensartet, idet det alene er Ligestillingsnævnet, der kan træffe afgørelser og tilkende godtgørelser i sager om kønsdiskrimination, hvorimod Klagekomitéen alene kan give udtryk for sin opfattelse af, om

der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling.

Klagekomitéen kan i modsætning til Ligestillingsnævnet tage enkeltsager op af egen drift. Kompetencen til at tage sager op af egen drift fremgår ikke direkte af lov om etnisk ligebehandling, men fremgår af bemærkningerne til § 10, stk. 2, i lov om etnisk ligebehandling (lov nr. 374 af 28. maj 2003), hvoraf det bl.a. fremgår, at »Institut for Menneskerettigheder kan tage en sag op til behandling på grundlag af en klage fra en borger eller på andet grundlag, f.eks. presseomtale.« Klagekomitéen varetager denne opgave på Institutets vegne mht. enkeltsager.

En sådan mulighed for at tage enkeltsager op af egen drift foreslås ikke videreført i lov om Ligebehandlingsnævnet. Imidlertid er det vigtigt i den forbindelse at være opmærksom på Institut for Menneskerettigheders oprettelsesgrundlag.

Institut for Menneskerettigheder varetager, som det ligeledes fremgår af punkt 2.1.3. i de almindelige bemærkninger til nærværende lovforslag, de opgaver, der følger af artikel 13 i EU direktiv 2000/43/EF om ligebehandling af alle uanset race og etnisk oprindelse. Artikel 13 pålægger medlemsstaterne at oprette uafhængige organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Denne bestemmelse er gennemført i dansk ret ved § 2, stk. 2, i lov om oprettelse af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Nærværende lovforslag medfører ingen ændringer i denne lovmæssigt fastsatte kompetence, og Instituttet vil fortsat have det som sin opgave at:

- fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse,
- bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensynstagen til ofrenes, foreningernes, organisationernes og andre juridiske personers rettigheder,
- indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og

– offentliggøre rapporter og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling.

Spørgsmålet om rækkevidden af Institutets kompetence til fx at indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling er ikke nærmere defineret i lov om oprettelse af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder eller i bemærkningerne hertil. Det er min opfattelse, at hjemlen til at indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling betyder, at Institut for Menneskerettigheder vil kunne indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, fx mht. generelle sager om ”hvid hjemmehjælp” og danske taxa-chauffører af egen drift – uden at der er tale om enkeltsager. Denne opgave består altså, uagtet at Klagekomitéen nedlægges.

Det er min opfattelse, at denne kompetence vil spille godt sammen med Ligebehandlingsnævnet, der kan behandle konkrete sager, hvor en enkelt person mener sig udsat for forskelsbehandling.

Med hensyn til spørgsmålet om Institutets kompetence mht. ligebehandling på grund af køn kan jeg henholde mig til Institutets udlægning af retstilstanden, jf. Institutets udtalelse af 23. marts 2008, der er oversendt til udvalget i forbindelse med svaret på spørgsmål 9. Udtalelsen stemmer efter min opfattelse godt overens med mit svar på AMU alm. del spørgsmål 52, hvori der i øvrigt redegøres for de institutioner m.v., der udfører uafhængig forskning m.v. på området for kønsdiskrimination.

Jeg vil ikke i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag, der handler om etablering af en fælles administrativ klageadgang i alle sager om diskrimination, tage stilling til, om Institutets formelle kompetence bør udvides mht. køn, jf. Institutets anbefaling i udtalelsen.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes kommentere de 5 ændringsforslag fra SF, jf. L 41 – bilag 16.

Svar:

SF's ændringsforslag giver mig anledning til følgende bemærkninger:

Ændringsforslaget til § 3, stk. 2 og 3

SF foreslår i ændringsforslaget til § 3, stk. 2, at formanden og næstformanden for nævnet udpeges af retspræsidenten efter indstilling fra Ar-

bejdsretten efter den procedure, der er skitseret i forligsmandslovens § 1, stk. 3 og 7. SF foreslår videre i ændringsforslaget til § 3, stk. 3, at 3 af nævnets medlemmer indstilles af retspræsidenten efter indstilling fra Arbejdsretten efter den procedure, der er skitseret i forligsmandslovens § 1, stk. 3 og 7.

Som det også fremgår af mit svar på spørgsmål 1, vil en udpegningsprocedure af formandskabet som foreslået af SF ikke være i overensstemmelse med retsplejelovens regler om udpegnings af dommere som medlemmer af nævn og råd. Retsplejelovens § 47, stk. 3, fastsætter, at udpegnings af dommere som medlem af bl.a. et offentligt nævn skal foretages af vedkommende retspræsident.

Mht. de øvrige medlemmer af nævnet følger det af lovforslagets § 3, stk. 3, at nævnets medlemmer bl.a. skal have kendskab til lovgivningen om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet og forholdene på arbejdsmarkedet. 3 af disse 9 medlemmerne udpeges af beskæftigelsesministeren. Dette mener jeg bør være tilstrækkelig sikkerhed for, at nævnsmedlemmerne har det fornødne kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet, navnlig set i lyset af, at udpegnings af de enkelte medlemmer ved behandlingen af en konkret sag sker afhængigt af den enkelte sags karakter, jf. bemærkningerne til § 6.

Ændringsforslag til § 5

SF foreslår, at nævnet skal have mulighed for at indkalde vidner.

Retsplejerådet har i Betænkning 1401/2001 om en generel reform af den civile retspleje udtalt, at kompetencen for administrative nævn, der skal afgøre tvister mellem private, bør være begrænset til sager, der ikke frembyder en bevis tvivl, der bør afklares ved parts- eller vidneforklaringer. Retsplejerådet udtalte endvidere, at der for administrative nævn i det hele taget ikke i noget omfang af betydning bør ske bevisførelse i form af, at parter og vidner afgiver mundtlig forklaring. Mundtlig forklaring ved domstolene afgives under strafansvar og er undergivet visse retsgarantier. En mulighed for bevisførelse i form af, at parter og vidner afgiver mundtlig forklaring vil dermed indebære, at nævnet får en mere domstolslignende karakter.

Endelig vil mundtlig behandling kunne indebære en langsommelig og tung proces. Formålet

med nævnet, som bl.a. er at sikre en nem og hurtig klagesagsbehandling, vil derved fortabes.

Ændringsforslag til § 6

SF's forslag om, at nævnsmedlemmerne skal have kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet i sager om brud på kollektive overenskomster, er der efter min opfattelse allerede taget højde for ved udformningen af lovforslaget, jf. at det fremgår af bemærkningerne til § 6, at udpegningen af medlemmer til behandling af en klage sker afhængigt af den enkelte sags karakter. Som nævnt ovenfor følger det af lovforslagets § 3, stk. 3, at nævnets medlemmer bl.a. skal have kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet.

Ændringsforslag til § 7, stk. 2.

SF's forslag om høring af overenskomstens parter indebærer en omskrivning af lovforslagets § 7, stk. 2, der indebærer, at nævnets afgørelse bindes op på overenskomstparternes udtalelse. Det er min opfattelse, at lovforslagets § 7, stk. 2, i dets nuværende form i fuldt omfang sikrer, at nævnet får kendskab til de forudsætninger, som ligger bag overenskomstens bestemmelser, jf. at der er indført en egentlig høringspligt.

Jeg kan af ovennævnte grunde ikke tilslutte mig ændringsforslagene fra SF.